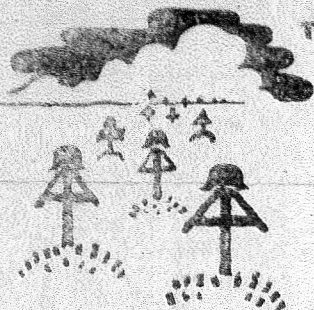

AVANTGARDEN

Tunis — en katastrofe for Hitler.

Etter kampene om Stalingrad og Tunis kan en nesten begynne å tro at Hitlers nederlag kommer til å arte seg like krusende som hans seire den første tiden var totale. Militært sett kan en ikke si aksens nederlag i Afrika utelukkende skyldes motpartens overlegenhet i menn og materiell. Hele nederlagets katastrofale omfang tyder på uduelighet hos aksens militære ledelse.

Det er neppe tvil om at Hitler akttet å holde fotfestet i Afrika. Det store antall tropper og materiell som ble ført over trass i at det var et meget sterkt behov for dem andre steder, først og fremst på Østfronten, viser at det var andre hensikter enn bare å «oppholde» fienden. Rommels gradvise tilbaketrekking hadde delvis den hensikt å finne et betelig øyeblikk å snu vinden en annen vei, og jage den 8. armé tilbake til Egypt. Men man fikk aldri en slik anledning, dertil var den 8. armé for sterk og Montgomery for dyktig.

Nasistene forsøker å dekke nederlaget ved å si at Afrikakorpset hadde som oppgave å forsinke de alliertes angrep mot Europa. Men dette gjelder bare hvis de allierte hadde tenkt å sette i gang angrepet på et tidligere tidspunkt. Det er neppe tilfelle. De allierte venter så lenge som mulig, desto større vil deres overlegenhet i tropper og materiell være. Hvis det allierte angrepet kommer i juni, har det vært relativt likegyldig om felttoget i Afrika var slutt i februar eller mai.

Seiren i Afrika har betydd mer enn den rent militære seir. For det første har det gitt de allierte tropper en glimrende kamptrening, og det til og med uten særlige tap. Det er først og fremst kamptrening de allierte tropper har manglet, og det vil være av overordentlig betydning i de kommende kamper. For det annet har det betydd en voldsom moralsk styrking. Nå er legenden om den tyske uovervinnelighet definitivt knust, det har ikke bare den røde armé bevist, men også de andre allierte hærer.

For nederlagene i Russland hadde Hitlers tropper overlegenhet i antall og materiell, de hadde luftferdsommet og de hadde nesten fanatisk seierstro. I dag er det deres motstandere som har det.

Sannsynligvis var Hitlers plan at Afrikakorpset skulle evakueres hvis nødvendig. Men de alliertes litt svake innsats til å begynne med fikk ham til stadig å vente. Da så det avgjørende slag kom med krusende kraft var det for sent. Det ble ikke gjort noen alvorlige forsøk å evakuere sjøveien, den britiske flåten lå i tre søner utenfor kysten og passet på at selv ikke den minste båt slapp gjennom.

Den foreløpige oppstilling viser at det er tatt omtrent 175000 fanger, herav over 110000

tyskere. 17 generaler overga seg, blant disse von Arnim som nå er sendt i fly til England. Veldige mengder materiell og våpen ble tatt. Foreløpig er oppgitt 1200 kanoner, herav 200 av de berømte 88 mm. 250 tanks er tatt. Over 500 fly er erobret på bakken, og mange av disse er i brukbar stand.

Die Luftwaffe glimret hovedsakelig ved sitt fravær under kampens siste fase. Men de hadde heller ingen sjangse mot de overlegne allierte luftstyrker. I tiden 23 april til 4 mai ble det foretatt 3000 allierte bombeutflyvninger mot bare 245 tyske. I samme tidsrom foretok allierte jagerflygere 14000 utflyvninger. Disse tallene sier ikke så lite om kraften i den kommende allierte offensiv.

De alliertes tap har vært relativt små, i alle fall sammenlignet med aksetroppenes. For de britiske styrker er oppgitt et antall av 10800 i falne, sårete og savnete i de siste kamper. Aksetroppenes tap i falne skal ha vært omlag 40000.

Den eneste hjelp Afrikakorpset fikk de siste dager, var parolen om kamp til siste patron. At ordren ikke ble fulgt viser de veldige mengder med materiell som falt i de alliertes hender. Etter Bizertas og Tunis' fall brøt moralen fullstendig sammen, og troppene overga seg i tusenvis.

VOLDSOMME FLYANGREP MOT TYSKLAND — NORSKE JAGERE VINNER NYE SEIRE!

Natten til den 13 og 14 mai ble det rettet to av de hittil kraftigste angrep mot Tyskland. Det første angrepet var mot Duisburg, den viktige innlandshavna, og her ble det i løpet av 45 minutter kastet ned 1500 tonn bomber. Byen skal så og si være jevnet med jorden.

Det annet angrep ble rettet mot Berlin, Ruhrområdet og nå i Tsjekkoslovakia. Til sammen ble det også her sluppet ned 1500 tonn bomber. Det vil si at det i løpet av to netter er sluppet ned 3000 tonn bomber eller omlag halvparten av den bombevekt som i alt er sluppet over London. 63 britiske bombefly gikk tapt.

Om dagen 13 mai rettet amerikanerne og andre allierte fly angrep på mål i Vest-Europa. Under flykamper ble 12 tyske jagerer skutt ned, herav 3 av norske flygere. 8 allierte fly gikk tapt.

Den 14 mai rettet amerikanerne sitt hittil kraftigste angrep mot Tyskland og okkupert område. Hundrevis tonn bomber ble sluppet ned over fiatshavna Kiel, samtidig som de også bombet General Motors fabrikk ved Antwerpen.

Men allerede dagen etter kom et nytt og ennå kraftigere angrep, denne gang mot u-åthavna Emden. Over byen møtte de amerikanske flygere 100 tyske jagerer. Mange av disse ble skutt ned, 6 egne fly gikk tapt.

Under flykamper over Frankrike den 15 mai ble 7 tyske jagerer skutt ned, herav 2 av norske flygere. 6 allierte fly gikk tapt.

Natt til søndag den 16 mai angrep britiske Meskitos bombefly igjen Berlin og andre mål i Vest-Tyskland.

DEN "NASJONALE" ARBEIDS-INNSATS strir mot

FOLKERETTEN!

UREDD

Den norske u-båten Uredd er som kjent meldt tapt. Den ble overtatt av den norske marine i desember 1941 og tilbake i alt 20000 sjømil. Uredd utførte en rekke motige aksjoner mot aksens skipsfart og ved tilbakekomsten fra et av dets tokter fikk det en usedvanlig sterk ros av det britiske admiralitet.

Da det var et faktum at Uredd måtte ansees som tapt, ble det i en engelak havri samlet en del nordmenn. En offiser fra Uredd som var mønstret av for siste tur, holdt en tale hvor han sa:

«Da vi fikk vite at vi skulle overta Uredd var vi alle stolte over at vi skulle få gjøre vår innsats mot overfallsmannen. Vi synes bare det tok så lang tid før båten ble ferdig. Men da den endelig var klar og vi dro ut på det første lokket, var det begejtrete anskier å se ombord. Det ble sagt ved avreisen at navnet forpikket, og mannskapet ombord skuffet ikke. Navnet ble holdt høyt i ære.

Det er tungt for oss å vite at våre tapre kamerater ikke kommer tilbake mer. Men en ny båt skal fylle dens plass, og den første torpedo vi sender ut skal være en hilsen fra Uredds mannskap.»

SLIK SKAL DET VÆRE

Norges Lærstyre regnet siste sesong med 2 millioner kaninskinn. Det kom bare inn 1—en—prosent av dette kvantum.

Det er et eksempel å følge for alle som produserer i stort eller smått. Parolen er: Alle produkter til nordmenn. Unngå de kontrollerte omsetningsorganene, men driv ikke svartebørsager!

Sumner
Welles.

USA's regjering har sendt et budskap til det norske folk, forfattet av De Forente Staters understatsekretær Sumner Welles. Budskapet analyserer først de feilene som ble gjort etter forrige krig, og de oppgavene vi står foran etter denne krigen vurderer Sumner Welles slik:

Jeg tror at når den tid kommer må de som nå kjemper og de som framstiller våpnene som benyttes i denne kamp, høres og gis akt på.

Og jeg tror at disse menn som vil sikre oss seiren, vil forlange at en snar og ubønnhørlig rettferdighet vederfares de menn, grupper eller folk, eller som saken måtte stille seg, slik at de blir holdt ansvarlig for den umåtelige katastrofe de har ført menneskeheden inn i. Men jeg tror samtidig de vil forvisse seg om at intet element i noen nasjon skal lide en stedfortræders straff for forbrytelser som de ikke er ansvarlig for, og at intet folk skal bli nødt til å se framover mot uendelige år av sult og mangel.

Jeg tror de vil kreve at de forente nasjoner påtar seg å opprette en internasjonal politistyrke i årene som følger etter krigen for å sikre de fredselskende nasjoner mot frykt inntil det varige system av alminnelig sikkerhet som the Atlantic Charter lover, er opprettet.

Endelig tror jeg de vil forlange at de forente nasjoner blir kjernet i en framtidens verdensorganisasjon som skal avgjøre de endelige betingelser i en rettferdig, ærlig og varig fred. Den må begynne etter at den sosiale og økonomiske kaosperiode som uten tvil vil følge etter krigen er over, og etter utførelsen av det nødvendige og kjempemessige hjelpearbeid med gjenoppbyggingen og gjenreisningen, som vil bli de forente nasjoners oppgave under våpenstillstanden.

Dette er i sannhet en menigmanns krig. Det er en krig som ikke kan bli betraktet som vunnet for folkenes elementære rettigheter på jorden er sikret. En sann fred kan ikke oppnås på noe annet grunnlag.

Før krigen brøt ut var store masser av mennesker over alt i verden arbeidsløse. Levevilkårene blant millioner av mennesker var sørgelig lavt. Det var en verden hvor nasjonene var klassifisert som «har» og «har ikke» nasjoner med alt som disse ord innebærer av hat og urettferdighet.

Før krigen brøt ut var det en liten grådlig og privilegert samling av minoritetsklikker i hvert land som trodde de ikke kunne få nok profit hvis de måtte møte konkurranse i utlandet. Selv dette landet var for en tid styrt av disse minoritetsklikker som søkte å ødelegge den internasjonale handel for å unnge å møte utenlandsk konkurranse.

De forsøkte ikke bare å gjøre dette, det lyktes dem også for mange år etter den første verdenskrig. Nedbrytningen av den internasjonale handel som ble utført av denne

spesielle minoritetsgruppe både her i landet og i andre land, førte landets borgere til ruin, da den ødela det vesentlige element på hvilket den nasjonale inntekt i alle land for en stor del berodde. Den hjalp å bane veien gjennom utarmelse og fattigdom til militarisme og diktatur. Kan verdensdemokratiene igjen tillate at de nasjonal-politiske linjer blir trukket opp av egoistiske mindretallsgrupper med spesielle privilegier?

Det problem vi vil komme til å stå overfor når årene i etterkrigsperioden er nådd, er ikke først og fremst et produksjonsproblem, for verden kan med letthet produsere alt det som menneskene trenger. Problemet blir nærmest et spørsmål om fordelingen og kjøpekraften, et spørsmål om den rette måten å fordele det som produseres blant verdens nasjoner, på og om å skaffe de midler hvorved verdens befolkning vil være i stand til å skaffe seg det den trenger av verdens goder og tjenester. Deres regjering har allerede tatt skritt i den retning for å oppnå aktivt samarbeid med de andre forente nasjoner om denne store oppgave, en oppgave som i ordets rette betydning er en grenseutvidelse — en landvinning uten grenser — en landvinning for menneskeheden velferd.

Når vi tenker på våre fremtidige muligheter må vi også ta med i betraktningen bevaringen av de fordeler vi allerede har oppnådd. Jeg kan ikke tro at folkene i De Forente Stater og på den vestlige halvkule vil gi avkall på det intellim-amerikanske system som er satt opp. Da dette er basert på suveren selvstendighet, på frihet, på fred og på samlet motstand mot angrep, står det i dag som det eneste eksempel på lokal sammenslutning av frie og selvstendige folk. Det lyser opp i vår tids lovløse mørke. Det burde bli hornesteinen i den fremtidige verdensorganisasjon.

Hvis denne krig virkelig er en folkenes frihetskrig, må den garantere en suveren selvstendighet til alle folkeslag på jorden så vel som til folkene på det amerikanske fastland. Vår seier må følges av en folkenes befrielse. Den forskjell som har hersket mellom folkene på grunn av rase, trosbekjennelse eller farge må avskaffes. Impenialismens lidsaider er forbi. Et folks rett til sin frihet må anerkjennes på samme måte som den siviliserte verden for lenge siden anerkjente individets rett til personlig frihet. Prinsippene i the Atlantic Charter må garanteres til verden i sin helhet — på alle hav og på alle fastland.

Og derfor i tidens fylde, når seiren er vunnet, vil det amerikanske folk på ny bli gitt anledningen å spille en rolle i avgjørelsen om hva slags verden de ønsker å leve i. De vil ennå en gang ved mot og framsyn kunne forvisse seg om deres lands og dets frie institusjoners framtidige sikkerhet og hjelpe verdens nasjoner tilbake til fredens stier.

NORSKE SJØFOLK SPARER

Arne Ellingsen som er leder for norske sjømanns sparekontor, opplyser at de norske sjøfolkene hittil har spart opp 550 000 pund av sine hyrer, eller omlag 10 millioner kr. Det store beløp viser hvor sterkt de der ute tenker på hjemlandet og den tiden da krigen er slutt.

SKEPSIS

«Når den tyske rikskanslær häromdagen angav antallet dödade till knappast mer än en halv miljon man, så frågar man, vad som enligt hans mening krävs för att en man skall anses vara dödad.» (G.H.O.S.T.)

STADIG NYE SABOTASJETJAND LINGER I DANMARK

(Fra «Fritt Danmark», London)

Sabotasjen i Danmark tiltar stadig i et øket tempo. Vendepunktet var i slutten av forrige år da Erik Scavenius ble statsminister i Danmark. Overfor ham følte ingen dansker seg forpliktet. Mange som før har stillt seg lunkent til sabotasjen, melder seg nå som tilhengere av den, og siden har flammene lyst opp fra de fabrikkene som arbeider for tyskerne. Jernbanetrafikken trues av attentater og tyske uniforms' øddere i Danmark får sjelden fevert det de skal til tyskerne.

Tyskerne tvinger avisene til å ta inn artikler som advarer mot sabotasjehandling. Det framheves at det kan få alvorlige konsekvenser for regjeringen og for befolkningen hvis sabotasjen ikke opphører.

Tyskerne har opprettet eget sabotasjeopp-
løst rekruttert blant de danske nasister. Dess-
uten er det opprettet et sabotasjevaktkorps på de fabrikker som enten arbeider for tyskerne eller som synes viktig for samfundets husholdningen.

Men det nytter lite. I Horsens oppsto det brand i et tømmerlager hvor tyskerne hentet materialer til sine militærbrakker. Et snakker-
verksted i samme by som arbeider for tyskerne brente ned og det samme gjorde et glassverk med tysk arbeide utenfor Næstved.

Det ble skutt mot et tog utenfor Vejens. Et veldig godstog som bragte forsyninger til tyske militærforlegninger i Hunsted ble avsporet, og strekningen blokkert i lengere tid.

Kystbanen fra Kjøbenhavn til Helsingør transporterer nå daglig 900 tyske soldater til og fra Norge. Det er blitt forevret tid ene attentat etter det annet på jernbanen, og hele strekningen er nå satt under streng bevakning.

Havnekaia i Sønderborg brøt plutselig sammen nettopp som det var blitt løst en stor tysk tran bort opp på kaia. Hele lasta forsvant i havet.

Utenfor Kjøbenhavn ligger en maskinfabrikk som heter Karltorp. Den lagde deler til tyske geværer og kanoner. Nå er den ikke mer, en natt ble hele fabrikkens sprengt i luften.

Tyskerne forlangte for en tid siden 1/3 av den danske militærutrustning. Men enkelte av de godsvogner som fraktet geværer til tyskerne brant opp da de sto på jernbanestasjonen i Odense.

På en natt eksploderte verksteder på Fredriksberg metallvarefabrikk, en bygning ved Petroleumsselskapets lager i Hellerup og en stor del av Reichjerdst sjokoiadefabrikk hvis produkter i sin helhet går til tyskerne.

RUSSISK FLYOFFENSIV PÅ ØSTFRONTEN

Den siste tiden har det vært forholdsvis stille på Østfronten bortsett fra kampene om Kubanprohodet. Russerne presser her nasistene langsomt tilbake. De har trengt seg inn i byen Novorossisks forsvarsbelte.

Også ved Leningrad har det vært en del kampvirksomhet. Tyske angrep her er slått tilbake. Ved Lisisjansk i Donetzområdet har russerne gått til angrep og delvis utvidet sitt brohode på vestsiden av elva.

Men det har vært flyvirksomheten som har vært det viktigste. Hundrevis av russiske fly har dag og natt hamret løs på de tyske transportlinjer bak fronten, og de har vært så langt som over Warszawa. Store mengder av nasistenes materiell som fraktes fram til den nye sommeroffensiven er blitt ødelagt.

fra interesserte arbeidere ved et av våre verksteder har vi mottatt følgende: Det som slår en i dag når en kan følge i hva som skjer i den fri verden, er statsmennene — politikerne — ser ut til å være ferdig med selve krigens problemer. De er mer merksom på etterkrigstia. Dette er sjølsagt ikke at de mener krigen allerede er vunnet, men at her ligger nå alt i de senere på de militære og administrative omveltninger.

Det er derfor helt naturlig at også arbeidere tar til å tenke på tia etter krigen — reiser all mulig lærdom av det som har skjedd — og med full kraft går inn for oppbygning på skape grunnlaget for en ny og bedre verden.

Krigsmåla til de forente nasjoner, utkrysset i de 4 friheter, frihet for nød osv., ikke av hver eneste arbeider som en gammel kjennning. Det er nettopp kjernen i all internasjonal og internasjonal arbeiderpolitikk som kommer til uttrykk i disse krigsmåla. Men kan imidlertid ikke lukke øynene for at liknende teser kom fra ledende alliert hold allerede under forrige krig uten at løftene ble innfridd da freden kom. Arbeiderne ser det derfor som sin oppgave å være den våkne og villighet når det gjelder krigsmåla denne gang.

Det er arbeiderne som hittil har saknet mest av de frihetene og de menneskerettighetene som de forente nasjoner kjemper for nå. Det er derfor naturlig at arbeiderne — nettopp arbeiderne — setter alt inn på disse måla blir nådd.

Den første betingelse for den største innvirkning er en samlet arbeiderklasse. Vi tror denne oppfatning deles av de store lag innen norsk arbeiderørsla.

Vi har hatt den fordel av den ulvetia vi lever i at all uekte og all demagogi uvilkelig blir kledd av. Tilbake står kjennsgjøringene. Hva forteller ikke et ord som Spania for arbeidere i dag, eller München, eller den første Finlands-krig? Nei, la oss ikke kaste bort tia med å finne ut hvem som har gjort de største feilene, men la oss ta lærdom av denne dyrt betalte utvikling og la oss se innover.

Da tror vi ikke meningene blant alle ærlige og villende krefter innfor arbeiderørsla vil være særlig delte når det gjelder veien vi nå går. Kravet må være ett arbeiderparti med et klart, ideologisk program som helt konsekvent bl.a. går inn for å virkeliggjøre de fire frihetene.

Hvordan oppnå denne samling?

Det må være den norske fagbevegelses store oppgave å sørge for gjennomføringen av denne samlingen ved å nekte samarbeid med noe bestemt arbeiderparti til samlingen er en realitet. Det er ikke tvil om at for å jevne arbeider er dette en helt naturlig konsekvens av utviklingen. Og gamle personpartifordommer må ikke velte oppgaven. Etter av slike grunner, ikke våre gamle ledere å trekke de nødvendige slutninger så nye friske krefter settes inn som har øynene til å se stort på tingene.

La oss ikke svikte oppgaven. Den er ikke bare i flukt med fortiden, men den er en påkall overfor dem som kommer etter.

La oss allerede nå forberede grunnen så vi til en hver tid har målet klart for oss og kan feie til side all eventuell motstand mot denne positive linjen, enten den kommer fra innfor eller utfor våre egne rekker.

Fra «Handelstidningen» gjengir vi i delvis forkorting en artikkel av Veve (V. Vinde).

De svenske journalister som har vært i Finland uttaler seg stort sett meget skarpt mot den finske sensuren og dens behandling av det nyhetsmateriale som sendes til Sverige. Sjefredaktør Rickard Lindström i Social-Demokraten klager over den finske sensuren og utbryter: «Vi ber vår himmelske fader om at Sverige aldri må rammes av en slik sensur.» Det er sannelig en litt sen bondanger i en avis som vanligvis ikke er omstaltlig overfor inngrep mot fratallende aviser. Det er også malplasert når en ser på sensuren i Sverige av de utenlandske korrespondentene. Den eneste forskjellen er vel at almenheten her i landet ikke er klar over at det virkelig eksisterer en pressesensur overfor de utenlandske korrespondentene.

Den svenske sensuren er først og fremst iolsum overfor alt som kan mistenkeliggjøre Sveriges nøytralitetspolitikk. Da brutiske og amerikanske journalister ville meddele sine aviser at 17 svenske aviser var beslaglagt våren 1942 da disse ville skildre terroren i Norge. De meddelelsen så drastisk sensurert at bare selve det faktum at avisene var beslaglagt ble tilbake. Noen kommentarer ble ikke tillatt. Ganske nylig vedtok Folkepartiets Göteborgsavdeling en resolusjon hvor de protesterte mot permisjonstrakken, og noen korrespondenter forsøkte å bringe dette videre til sine aviser. Men telegrammet ble først sabotert, siden stoppet. Ved en undersøkelse blant allierte journalister i Stockholm kommer en hurtig til den oppfatning at de sjelden tør skrive fritt om svensk nøytralitet til sine aviser. De regner med å få for store vansker med sensuren. De vil spare kruttet til etter krigen, sier de.

Den antisemittiske propagandaen får fritt utfolde seg i hovedstaden. De nasistiske forlagene får uhindret sende ut de gemeneste trykksaker uten at myndighetene griper til transportforbud. Avisen «Ny Dag» som er kommunistisk får ikk engang lov å legge ut et eksemplar av avisen i sitt eget utstillingsvindu og er rammet av transportforbud, mens antisemittisk agitasjonslitteratur kan stilles ut hvor som helst.

Det inntrykket en fikk etter riksdagsdebatten i januar — nemlig at samlingspartienes enhetsfront viser betenkelige revner — holder seg. Det viser også et studium av hovedstadsavisene. «Dagens Nyheter» som under de tunge årene har vært excellensen Günthera tro våpendrager, og også regjeringens politikk forøvrig, har definitivt gått over til opposisjon. Det merkes på den stilling avisen tar til en rekke spørsmål, først og fremst i utenrikspolitiske spørsmål, hvor dr. Johannes Wickmann får bruke sin satiriske penn på spørsmål som hittil har vært tabu. Men også lederartiklene er blitt merkelig fratallende, og den ensrettete sosialdemokratiske pressen blir tatt i skole så kraftig en bare kan ønske.

Det er imidlertid ikke bare i «Dagens Nyheter» en sporer denne reaksjon mot gamle lojalitetsbegreper, det sees også i mange andre aviser. «Nya Dagligt Allehanda» begynner i sin polemikk mot de sosialdemokratiske avisene å få noe «junglundskt» over seg, og Svenska Dagbladet har anno 1943 ikke kommet lenger i sosial tenking enn å mene at «en praktisk reform av de sosiale forholdene innebærer et privilegium for mindre foretaksomme landsmenn.» Man har altså

rykket tilbake til sin gamle skyttergrav igjen. På den sosialdemokratiske fronten foregår også en del omgrupperinger. Den kjetteske Georg Branting — som bare for noen få måneder siden ble lyst i band av de rett-troende sosialdemokrater som bolsjevik, og som ble oppfordret å forlate Hjalmar Brantings parti og ble truet med degradering i hjemmevernet fordi han hadde sendt hyldningstelegram til president Kalinin i Moskva — har fått lov å skrive to meget leseverdige artikler i Social-Demokraten om sosialisering. Dermed har opposisjonen innenfor det sosialdemokratiske parti for første gang på meget lang tid fått plass i hovedorganets spalter.

Det betyr inntil videre kanskje ikke så mye — men det må vel tolkes slik at man på høyeste hold har en følelse av at ikke alt er som det burde være og at mange sosialdemokratiske arbeidere begynner å nærme seg kommunismen som en eventuell arvtager til de radikale strømningene innenfor arbeiderbevegelsen. Den kommunistiske bevegelse er forøvrig på frammarsj både i og utenfor Stockholm. «Dagens Nyheter» har også åpnet sine spalter for en annonse fra kommunistene med den ikke helt uferne teksten: «Transportforbud for tyske tropper eller for svensk presse?» Det har til den grad gått Social-Demokratens kårer, Nordens Karlsson på nervene, at han har sett seg nødsaget til å grave fram sitater fra våren 1940 fra «Ny Dag» og «Norrskensflammen» der disse aviser ganske vennskapelig taler om det Tredje rike. Begynner en å grave i Social-Demokr. spalter siden Z. Höglund's avgang vil man også finne en del kompromiterende gods. Det blir sikkert en trivelig oppvask når tiden er inne. Nå får en håpe de svenske kommunister ikke en dag blir så sterke at de med fullt lovlig midler, som er stilt til disposisjon av samlingsregjeringen utsteder transportforbud mot borgerlige og sosialdemokratiske aviser under henvisning til vår demokratiske grunnlov.

Sovjetlegasjonen feiret for en tid siden 25-års dagen for den røde armé. Det var trengsel i salongene i legasjonen hvor generaler, kommandører og andre offiserer albuert seg fram. Man så til og med Vichylegasjonens chargé d'affaire blant gjestene. Salongene viste seg å være alt for små — etter at de i mange år forgyves har ventet på slike fornemme gjester. Når seksogtyveårsminnet skal feires får vi leie Vinterpalasset, hvistet en russisk diplomat. Men det var ikke ment som ironi.

STRIPET OPPTREDEN

Ved Aas & Wahls og Det Mallingske Boktrykkeri ble for en tid siden 9 læregutter sendt til Grini i 3 måneder.

Ved tilbakekomsten fikk de av boktrykker Wahl i tillegg til fengselsoppholdet 3 måneders forlengelse av læretiden.

TRANSPORTARBEIDERE!

Det har ofte vært et problem for oss hvorfor bjene til dere i transportformidlingen alltid fungerer bra når dere kjører for tyskerne, mens dere ofte får dritt i generatoren når dere kjører for oss nordmenn.

Kunne det ikke være en oppgave for dere også å hefte de tyske transportene, og kunne det ikke være en parole for dere å vente med reparasjoner til det er for seint.

«Tigeraktiden» presenterer seg i dag så fredelig at en nesten kan tenke seg tilbake til en vår før krigens dager. Da bare en del turister og besøkende «ologsgæster» satte sitt preg på strøket. At Oslo er hovedstad i et krigsførende land, det merker vi først når vi kommer til matkøene på østkanalen.

Faktisk lever storparten av byens befolkning i den forestilling at det hele er en vond drøm, som de en dag skal våkne opp av og finne seg sjøt der hvor han sluttet 9 april 1940. Den eneste «aktive innsatsen i frihetsskampen mot nasistene» består for denne delen av befolkningen i å fortelle at en er god nordmann og i å henge på seg det en kan skaffe i plagg av rødt. «Demonstrasjonene» er i første rekke et utslag av trangten til å oppleve noe nesten larlig spennende, kort sagt — det er mørø. Kanskje er det mange som med de røde plaggene vil bringe sin hyldest til den røde armé? Vi tror armeen ville betakke seg om den visste det.

At menneskets tilpassings-evne er stor vet vi, det har vi til overflod fått beviser for i denne tiden. I alminnelighet er det et gode, men går vanen over i sløvhet, da er det fare på ferde.

Det er for tiden tegn til at mange tar til å slappe av. De mener det snart er slutt likevel, de vil ikke ta noen risiko mer, nasistene har tapt nå og de vil gjerne oppleve det endelige nederlaget — det er hyggeligere å leve enn å dø. Forhåpentlig har de rett i at det snart er slutt, men har disse menneskene tenkt over hvem det er slutt med den dagen da alle på vår side synes det er hyggeligere å leve enn å dø?

Det er trist at det skal være nødvendig å minne nordmenn om at krigen ikke endte den 7. jun. 1940, men at vi framleis fører erklært krig mot Tyskland. Sjøfolkerte våre vet det, de har satt livet inn hver dag i tre år nå, soldatene våre utenfor landets grenser vet at niaget snart kommer de til å gjøre det samme. Hver dag. Og deres sjangse til å miste livet er uendelig mye større enn vår. Her heime går titusener på titusener av menn i vernepliktig alder som egentlig skulle stått under våpen. Onstendighetene ville det ikke så, men de har ikke lov å glemme, ikke et minutt har de lov å glemme at de også er soldater. Vi har vår heimefront, og der skal de sette alt inn — også livet om det kreves. Vi har ikke våpen ennå

NAKKESKULD

Det kan være på sin plass å se litt på den redselssluste av figjæringer som bordlene i det tredje rike har bak seg. Da forstår en at de ikke mangler stoff til sine farslasihistorier om andres misgjæringer.

Befolkningen i det tidligere Polen er hardest rammet. Der er 2,5 mill. mennesker — herav omlag 1 mill. jøder — enten henrettet eller omkommet som følge av sult og slendighet.

I Belgia var i løpet av 1 jan. i år skiftet 104 personer, 36 døde i konsentrasjonsleir og 1200 deportert og gått en ukjent skjebne i møte.

I Tsjekkoslovakia har i følge offisielle tyske meddelelser 2463 personer blitt dømt til døden av de såkalte folke-domstoler, og hertil kommer den henrettete befolkning i den navnkjente by Lidice, og et ikke nærmere angitt antall personer som har mistet livet i konsentrasjonsleirene.

For Frankrikes vedkommende er bildet ikke mindre dystert: 24 000 franskmenn er henrettet og over 140 000 innesperret i konsentrasjonsleir. I en enkelt av disse inntraff daglig 30—40 dødsfall.

Hellas: 20 000 henrettet.

Luxemburg: 29 henrettet, ca. 10 000 er i konsentrasjonsleir og 30 000 er deportert til Polen.

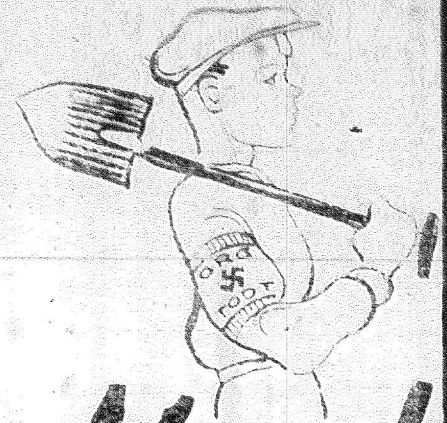
Holland: Minst 200 henrettet, 8000 i konsentrasjonsleir, hvorav over en fjerdepart er avgitt ved døden. 60 000 hollandske jøder er deportert til Polen.

Norge: 157 henrettet, 7000 i konsentrasjonsleir.

I Jugoslavia har 744 000 mennesker omkommet under okkupasjonstiden og 550 000 er blitt deportert.

Det kan tilføyes at svenske Israelmisjonens i disse dager i årsmeldingen sin har bidradd med et tall som forteller temmelig mye: I løpet av ett år er befolkningen i Warszawa ghetto sunket fra ca. 500 000 til 40 000.

men vi har andre kampmidler. De heter nervekrig og sabotasje. Heldigvis er langt de fleste i landet klar over det og disse fleste krever at nå skal det være slutt på unnfallenhet og sløvhet. Fra det slappe til det stripete er ikke veien lang og fra stripet til quising enda kortere.

Nei!

SVEITS: ARBEIDERNE KREVER FOLKEAVSTEMNING OM SOSIALISERING

(Stockholm.) Den sveitsiske fagorganisasjon og landets sosialdemokratiske parti har begynt en aksjon for folkeavstemning om økonomiske reformer og retten til arbeid.

Etter den sveitsiske forfatning kan loven vedtas savel av parlamentet som ved folkeavstemninger. Hvis 50 000 stemmeberettigete ved navnunderskrifter forlanger en folkeavstemning, kan de legge fram forslag som så blir avgjort gjennom alminnelig folkeavstemning.

Den sveitsiske arbeiderbevegelse har tatt opp arbeidet med å legge planer for tiden etter krigen. For å sikre den størst mulig effektivitet forlanger de at produksjonsmidlene skal sosialiseres.

De sveitsiske arbeidere tror ikke at motetter denne krig finner noen vei tilbake til den gamle liberalistiske politikk. I framtiden må spørsmålet om arbeid og eiendomsrett innføres den monopoliserte økonomien ikke lenger være det enkelte menneskes sak. Man må dessuten avskaffe arbeidsløsheten.

Hvorledes de sveitsiske aviser forestiller seg framtiden framgår av deres forslag om de økonomiske reformer og retten til arbeid. Forslaget er delt opp i 8 punkter, hvorav de viktigste er:

Spørsmålene om landets forsyninger og økonomi vedkommer hele folket.

Kapitalen skal anvendes i den alminnelige velferds og det økonomiske oppsvinget tjeneste.

Alle borgere og deres familier skal få sikker eksistens.

Retten til arbeid og til rettferdig løn skal garanteres.

Arbeidet skal beskyttes økonomisk på mulige måter.

«Der Bund» — dvs. nasjonalforsamlingen — har rett til å gjøre de nødvendige vedtak for å bygge opp og organisere de nasjonale forsyninger og økonomi.

Ad fredelig og demokratisk vei, og etter folkemajoritetens vilje skal altså grunnloven endres og den arbeidende befolkningens materielle eksistens sikres.

I komiteen som samler underskriftene for den nye representanten for arbeiderpartiet i den nye riksdagen fra alle deler av Sveits

GANUSTERFILOSOFI

— Det kommer bare an på hvilken flaks en har om en skal komme i forbryteralbum eller i verdenshistoriens gyldne bok.

Vi synes faktisk at de enmuntre personer har en sterk likhet med henholdsvis Laval, Quisling, Hitler, Goebbels og Goebbels, eller